

Datum
2022-05-09

Diarienummer
GSN-2022/364.601

Handläggare
Karin Särkijärvi Zettervall
Karin.Sarkijarvi-Zettervall@huddinge.se

Grundskolenämnden

Magdalena Eiger
Magdalena.Eiger@huddinge.se

Ärendebalans avseende pågående och avslutade ärenden rörande kränkande behandling/incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden

Förslag till beslut

Nämnden har tagit del av Ärendebalans avseende pågående och avslutade ärenden rörande kränkande behandling/incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden.

Beskrivning av ärendet

Ärendebalansen avser en sammanställning av pågående och avslutade ärenden rörande incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden för läsåren 2019/2020, 2020/2021 och 2021/2022.

Ärendebalans redovisas som information till nämnden vid nämndens sammanträden i juni och december.

Incidentrapporter rörande kränkande behandling

I Skollagen (2010:800) skärptes kravet på att skolhuvudmannen ska informeras om incidenter.

- Det ska finnas rutiner för hur information/anmälan mellan huvudman, personal, barn, elever och vårdnadshavare ska ske då någon i verksamheten får kännedom om att ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- Ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och rektor ska vara tydlig.
- En utredning ska allsidigt belysa vad som har inträffat och analysera orsakerna till detta samt omfatta både den eller de som kan ha utövat kränkningen och den som har blivit utsatt för den.
- Utredningen ska ledas av rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion om någon i personalen misstänks för att ha utsatt ett barn eller en elev för trakasserier eller kränkande behandling.
- I varje enskilt fall ska en bedömning göras om en anmälan till andra myndigheter ska ske.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Gymnasietorget 1

Tfn vxl 08-535 300 00

www.huddinge.se

Datum
2022-05-09

Diarienummer
GSN-2022/364.601

- Det finns en tydlig rekommendation från Skolverket att dokumentera alla incidenter i skolan. Utredning ska ske så snart en misstanke finns eller att en elev uppfattar sig utsatt vilket innebär att incidenter utreds oavsett om det är en kränkande i behandling skollagens mening eller om det inte är det.
- Riktlinjer för skollagsreglerade verksamheters arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling för grundskolans verksamhetsområde är beslutade av grundskolenämnden.

Det stöd som utgår från förvaltningen är uppbyggt kring de lagstyrda delarna om arbetet mot kränkande behandling och kravet på att det ska finnas rutiner för mottagande och utredande av klagomål som riktas mot verksamheterna.

Ett digitalt strukturstöd har utvecklats för att säkerställa att lagstadgad anmälningsskyldighet från personal till rektor och vidare från rektor till huvudman följs samt att nödvändig dokumentation i samband med utredningar sker. Samtliga grundskolor använder det digitala strukturstödet och på varje skola finns en av rektor utsedd utredningsgrupp. Förvaltningen följer kontinuerligt upp skolornas arbete och återkopplar i såväl enskilda individärenden som genom utbildningsinsatser rörande lagstiftning, uppdrag och konkret arbete.

Antal incidentrapporter

Förvaltningen har gjort en jämförelse mellan läsåren 2019/2020, 2020/2021 och 2021/2022. Antalet incidentrapporter har minskat något i jämförelse med motsvarande period under förra läsåret. Jämförelse över tid visar att antal incidentrapporter ligger på ungefär samma nivå.

Kommunala skolenheter	Antal incidentrapporter	Varav elev-elev	Varav vuxen-elev	Planer mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
Läsår, period 1 november- 30 april				
2021/2022	1758	1721	37	Alla skolenheter har giltiga planer
2020/2021	1861	1823	38	Alla skolenheter har giltiga planer
2019/2020	1660	1613	47	Alla skolenheter har giltiga planer

Antal incidentrapporter har sjunkit något i jämförelse med föregående läsår. Sett över tid är incidentrapporter/ läsår ungefär lika till antal.

Datum
2022-05-09

Diarienummer
GSN-2022/364.601

Platser

PLATSER	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Toaletter	Platser rapporterades inte	31	27
På nätet		38	53
Matsal		93	90
Idrottshall		109	126
Lektionssal		381	445
Skolgård, uppehållsrum		812	589
Korridor, förflyttningsytor		461	536
Andra platser		236	254

Jämförelseperioden är 1 november till 30 april. OBS! Flera olika platser kan anges i en incidentrapport.

Skolenheters åtgärder i Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Skolgård, uppehållsrum, korridorer och andra platser under elevers fria tid sticker ut vad gäller var kränkningar rapporteras ske. Incidentrapporter skrivs av skolans personal och speglar också var personal finns och ser incidenter. Exempel på det är att personal finns i korridorer och i lektionssalar varpå händelser upptäcks och rapporteras, medan personal mer sällan är vid elevtoaletterna. Endast 27 incidentrapporter rapporterar händelser vid skolans toaletter, medan vi i elevenkäten kan se att just toaletter är en plats som många elever upplever som otrygga. 37 % i årskurs 3–6 och 29 % i årskurs 7–9 upplever toaletter som otrygga.

Incidentrapporter är ett underlag i skolors arbete med att analysera läget på skolan men det är viktigt att jämföra underlag och analysera läget utifrån flera underlag. Utöver incidentrapporter kan skolorna använda sig av exempelvis elevenkäter, trygghetsvandringar, samtal med skolsköterska och klassens kvalitetsrapport.

Arbetet med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska, tillsammans med rutinerna för det åtgärdande arbetet (upptäcka, utreda och åtgärda) återspeglas i en plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Exempel på åtgärder kring platser. Exempelen är hämtade från olika skolenheters planer mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling;

- Rastvärdsschema. All personal är schemalagd och det finns angivet var på skolgården personal ska befinna sig för att göra eleverna trygga och för att ingripa vid eventuella konflikter eller trakasserier och kränkningar.
- Strukturerad rastverksamhet planeras för F-9. Eleverna ska känna sig trygga på raster och i elevutrymmen utanför klassrummen.

- Strukturstöd för incidentrapportering används för att upptäcka kränkande behandling på ett tidigt stadium. Dokumentationen analyseras noggrant varje vecka, av utredningsgruppen.
- Gruppstärkande aktiviteter F-9. Mentorerna tillsammans med arbetslag ansvarar för att planera och utföra arbetet i såväl klasserna som i fritidsverksamheten. Kurator och trygghetsteam finns som stöd.
- Språkbruk, maktlekar och gruppsyck F-9. Åtgärden planeras utifrån ålder och mognad med hjälp av litteratur, dilemmafrågor och konkreta övningar. Utförs i såväl klasserna som i fritidsverksamheten.
- Stopp! Min kropp! Riktat arbete för F-3. Eleverna arbetar med åtgärden utefter ålder och mognad med hjälp av litteratur och konkreta övningar. Kurator och trygghetsteam finns som stöd till mentorerna som genomför.
- Trygghetsvandringar för att inventera tryggheten. Eleverna involveras i uppföljningen.
- All personal ska känna till och hänvisa till skolans trivsel- och ordningsregler i alla situationer och till alla elever. Eleverna ska känna att vuxna tar deras upplevelser på allvar och tar tag i dåligt beteende.
- Incidentrapportering som följs upp internt för att se mönster och följa upp enskilda individer och händelser.
- Trygghetsråd. Representanter från Trygghetsteamet träffar elevrådsrepresentanterna 1 gång per läsår och diskuterar trygghetsfrågor och hur vi tillsammans kan öka tryggheten på skolan.
- Sociala samtal. Alla elever kommer under läsåret att ha minst ett enskilt samtal med en vuxen där fokus ska vara på elevens sociala sammanhang.
- Under lunchrasterna finns även ett uppehållsrum där högstadieläverna kan vara, rummet är alltid bemannat av vuxen.
- Lärarnas arbetsrum har placerats i direkt anslutning till där eleverna befinner sig på raster. Rasterna har delats in i åldersanpassade pass så att inte alla elever är ute samtidigt. Rastvärdarna på de olika passen har gula reflexvästar med sitt namn för att eleverna lättare kan ta kontakt om elev behöver stöd av en vuxen.
- Alla klasser har en pedagog med sig vid lunchmåltiderna för att skapa en mer trygg samt lugn miljö i matsalen.
- Fotbollsplanerna är en plats där det händer många incidenter och därför kommer det att finnas en rastvärd i nära anslutning till fotbollsplanerna vid varje rast. Skolan har även regler för fotbollsplanen som gäller för raster.

Kort om

Skyldigheten att anmäla, utreda, dokumentera

När antalet incidentrapporter ökar är det lätt att förhastat dra slutsatsen att också otryggheten ökar när det i själva verket kan vara ett resultat av en ökad ambition att tidigt reagera på oönskade beteenden för att göra skolmiljön trygg.

Skyldigheten att anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling inträder så snart en elev upplever sig utsatt eller att det kan finnas misstanke om att en elev kan vara utsatt. Antalet incidentrapporter är därför fler än hur många elever det är som i skollagens mening verkligen har varit utsatta för kränkande behandling.

Enkätresultat

Enkätresultaten från detta läsår visar att medan andelen upplevda kränkningar sjunkit i mellanstadiet så har de samtidigt ökat i högstadiet, jämfört med år 2021.

Detta speglas också i att andelen elever som upplever att personalen ofta säger till om de får veta att en elev behandlas illa ökat marginellt i mellanstadiet men sjunkit med cirka 5 procentenheter i högstadiet.

Andelen elever som upplever att de har en förtroendefull vuxenrelation har ökat i mellanstadiet och är högre än åren 2020–2021 medan andelen ligger kvar på samma nivå i högstadiet.

På frågorna om den upplevda tryggheten på olika fysiska platser på skolan, har eleverna i enlighet med tidigare år svarat att det är toaletter och omklädningsrum som är de mest otrygga platserna, och i år är det en märkbart högre andel högstadieelever som svarat att man upplever toaletterna som otrygga jämfört med åren 2020–2021.

Klagomålshantering och Skolinspektionsärenden

Klagomål

Klagomål inkluderar alla olika typer av ärenden som rör verksamheterna förskoleklass, grundskola, fritidshem och grundsärskola. Klagomål kan gälla till exempel skolmaten, kränkande behandling, undervisning m.m.

Förvaltningen har valt att särskilt tydliggöra vårdnadshavarnas möjlighet till att lämna klagomål. Alla skolors egna hemsidor har länk till ett formulär på kommunens hemsida och rektorerna uppmanas också att hänvisa missnöjda vårdnadshavare till klagomålshantering.

Huddinge kommun ska enligt 4 kap. 7 och 8 §§ skollagen (2010:800) ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen och om det framkommit brister se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Det finns möjlighet att lämna klagomål på verksamheten via formulär på hemsidan, via e-post eller via telefon. Ibland inkommer även klagomål från Skolinspektionen som överlämnas till den kommunala klagomålshantering.

Datum
2022-05-09

Diarienummer
GSN-2022/364.601

Skolinspektionen gör då ingen egen utredning, men begär i vissa fall en redovisning för uppföljning.

När huvudmannen tar emot ett klagomål riktat till en skolenhet startas en utredning direkt om det inte hänvisas tillbaka till rektor för hantering (sker när klaganden inte tagit kontakt med rektor innan förvaltningen). Skolan kontaktas och lämnar ett bemötande till utredare. Om brister upptäcks vidtas åtgärder i form av stöd till rektor. Rektor får information om vilka rättsliga bestämmelser som är aktuella samt aktivt stöd gällande till exempel det digitala strukturstödet eller gällande utredning av behov av särskilt stöd samt upprättande av åtgärdsprogram. Syftet med omedelbara insatser är att åtgärda upptäckta brister under utredningens gång så det upphör. Vid behov följs åtgärderna upp av förvaltningen. Resultatet av utredningen meddelas klagande.

Analys av inkomna klagomål

När sammanställningen genomförs gällande klagomål delas de in i kategorier där fokus ligger på kränkande behandling och särskilt stöd. Detta för att följa Skolinspektionens tillsynsområden men även för att det är två områden med tydliga krav i skollagen. Det rör individärenden och förvaltningen har en skyldighet att agera efter barnets bästa. Det är inom dessa områden som stödinsatser oftast behövs.

I halvårets statistik har antalet ärenden ökat med 17 stycken jämfört med förra årets period. Tre ärenden har hänvisats tillbaka till rektor och tio ärenden rör samma sak, dvs. att samma klagande lämnar flera likadana klagomål men som diarieförs separat.

Det innebär en ökning av antalet inkomna klagomål jämfört med året innan. Elva av dessa ärenden resulterade i någon form av kritik, några exempel redovisas.

En skola fick kritik vad gällde anmälan, utredning, vidtagande av åtgärder samt dokumentation kring kränkande behandling. En större insats planeras med skolans utredningsgrupp. I denna insats inkluderas även en annan skola där brister påtalats vad gäller utredning av kränkande behandling.

En annan skola fick kritik för sitt arbete gällande extra anpassningar och särskilt stöd. Skolan fick stöd i det individuella ärendet och kommer till hösten få en större insats från förvaltningen.

Utifrån att både klagomål om kränkande behandling och särskilt stöd ökat sedan förra jämförelseperioden har förvaltningen analyserat för att se om något mönster finns. Slutsatsen är att det inte finns något mönster, då klagomålen är så pass fördelade över de kommunala skolorna att någon särskild skola inte utmärker sig.

Skolinspektionen och Diskrimineringsombudsmannen

Vårdnadshavare har möjlighet att anmäla upplevda brister hos huvudmannen till Skolinspektionen som enligt 26 kap. skollagen är tillsynsmyndighet.

Datum
2022-05-09

Diarienummer
GSN-2022/364.601

I Huddinges kommunala grundskolor rör anmälningarna främst ärenden gällande kränkande behandling, rätt till extra anpassningar och/eller särskilt stöd samt elevers rätt till utbildning (hög/problematisk frånvaro).

Vid skolinspektionsärenden ställer Skolinspektionen ett antal frågor som ska besvaras av huvudmannen i samråd med rektor. Skolinspektionen beslutar antingen om att ett ärende avslutas eller att huvudmannen föreläggs att vidta åtgärder. Om åtgärder inte vidtas kan huvudmannen föreläggas med vite.

Skolenheterna får utifrån det som framkommer i anmälningarna stöd om brister upptäcks. Ett exempel på stödåtgärder är möten med enhetens skolledning för diskussion och information.

Antal ärenden från Skolinspektionen är fem stycken, varav ett vidarebefordrades för hantering till Diskrimineringsombudsmannen. Tre ärenden som gällde uppgifter om kränkande behandling resulterade inte i förelägganden, utan lämnades utan kritik. Ett ärende gällande bland annat särskilt stöd är pågående, så även det diskrimineringsärende som är aktuellt hos Diskrimineringsombudsmannen.

Klagomålsrapportering på skolenheterna

Rapportering från skolenheterna sker sedan ett år tillbaka och infördes efter Skolinspektionens kvalitetsgranskning av kommuners och fristående verksameters klagomålshantering. Skolinspektionen bedömde då att Barn- och utbildningsförvaltningens utvecklingsområde var att samla in klagomål som inkommer direkt till skolorna och inte når förvaltningen.

Totalt har 4 klagomål lämnats in från rektorerna under det senaste halvåret. Förvaltningen bedömer att rapporteringen inte överensstämmer med det faktiska antalet klagomål på skolenheterna. Anledningarna till den låga rapporteringen bedöms främst bero på situationen med smittspridningen av covid-19 som förelåg mellan oktober/november till februari. Förvaltningen konstaterar att rektorerna behöver påminnas på nytt.

KOMMUNALA GRUNDSKOLOR	Klagomål inkomna till kommunen	Skolinspektions-Ärenden/DO-ärenden	Klagomål till skolenheter
2021-11-01 – 2022-04-30	65	5	4
2020-11-01 - 2021-04-30	48	10	11
2019-11-01 - 2020-04-30	38	12	
	<ul style="list-style-type: none">Särskilt stöd 11 (5) (8)Kränkande behandling 16 (13) (9)Hög frånvaro	<ul style="list-style-type: none">Särskilt stöd 1 (1) (4)Kränkande behandling 3 (5) (6)	<ul style="list-style-type: none">Kränkande behandling 1 (0)Särskilt stödHög frånvaroBemöt./kommunik.

Datum
2022-05-09

Diarienummer
GSN-2022/364.601

	<ul style="list-style-type: none">• Bemöt./kommunik. 1 (1)• Skolmaten• Trygghet 5 (1)• Tillsyn 1 (1)• Ledighet• Lokaler• Skolgården• Undervisning 1 (0)• Klassindelning• Övrigt 30 (22) (21)	<ul style="list-style-type: none">• Diskriminering 1	<ul style="list-style-type: none">• Skolmaten 1 (2)• Trygghet• Tillsyn• Ledighet• Lokaler 1 (0)• Skolgården• Undervisning• Klassindelning• Övrigt 1 (4)
--	---	--	---

Förvaltningens synpunkter

Det stöd som utgår från förvaltningen är uppbyggt kring de lagstyrda delarna om arbetet mot kränkande behandling och kravet på att det ska finnas rutiner för mottagande och utredande av klagomål som riktats mot verksamheten.

Skollagen anger att skolor ska ha årliga planer mot kränkande behandling och Skolinspektionen följer upp skolenheternas planer i samband med såväl inspektioner av verksamheter som vid utredning av individärenden. Samtliga skolenheter använder det digitala strukturstödet och på varje skola finns en av rektor utsedd utredningsgrupp. Förvaltningen följer kontinuerligt upp skolenheternas arbete och återkopplar i såväl enskilda individärenden som genom utbildningsinsatser rörande lagstiftning, uppdrag och konkret arbete. Genom ett samarbete mellan förvaltningens utredare och kommunens skolenheter kring kränkingsutredningar, klagomål och skolinspektionsärenden har en effektiv arbetsgång utvecklats där brister i verksamheten tidigt upptäcks och åtgärderna blir omedelbara.

Samarbetet består av nära kontakt där rektorer och utredningsgrupper ges möjlighet till snabb rådgivning, vilket leder till omedelbara åtgärder från skolans sida. Rektorer tar ett större ansvar för vad som sker på skolorna och förvaltningen ges möjlighet att i tid ge stöd. Vårdnadshavarna och elever får bättre återkoppling samt hänvisas till klagomålshanteringen om de inte är nöjda.

En fungerande process har lett till ett minskat antal ärenden till Skolinspektionen. Slutsats kan dras att det arbete som sker mellan förvaltningen och skolorna där fler incidenter och klagomål hanteras snabbt och internt, är anledningen till det minskade antalet skolinspektionsärenden.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Ordinarie uppdrag och medför inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser.

Datum
2022-05-09

Diarienummer
GSN-2022/364.601

Johan Skofteröd
Utbildningsdirektör

Christina Dolke Andersson
Avdelningschef För- och grundskolestöd

Beslutet delges

Akten

Barn- och utbildningsförvaltningen